JAARREKENING 2008

ISD MIDDEN-LANGSTRAAT

INHOUDSOPGAVE

	bladzijde
1. Balans per 31 december 2008	3
2. Programmarekening 2008	4
3. Grondslag van waardering	5
4. Toelichting op de balans per 31 december 2008	7
4.1 Activa	7
4.1.1 Materiële vaste activa	7
4.1.2 Vorderingen	7
4.2 Passiva	9
4.2.1 Eigen vermogen	9
4.2.2 Voorzieningen	13
4.2.3 Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	13
4.2.4 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	13
4.2.5 Overlopende passiva	14
5. Niet uit de balans blijkende verplichtingen	15
6. Toelichting op de programmarekening	16
6.1 Toelichting op de Rijksmiddelen	16
6.2 Vrijval voorziening en reserve	18
6.2.1 Vrijval debiteuren	18
6.3 Apparaatskosten	19
6.3.1 Personele kosten	20
6.3.2 Afschrijvingen	21
6.3.3 Lasten bedrijfsvoering	21
6.3.4 Baten bedrijfsvoering	23
6.4 Mutaties in reserve en voorzieningen	24
7. Bijlagen ten behoeve van het vullen van de gegevens ten behoeve van de gemeenterekeningen	25
7.1 Bijlage gemeente Heusden	25
7.2 Bijlage gemeente Loon op Zand	27
7.3 Bijlage gemeente Waalwijk	29
8. Accountantsverklaring	31
9. Verklarende woordenlijst/afkortingen	33

1. Balans per 31 december

In de BBV staat dat vanaf 2008 bepaalde voorzieningen niet meer als voorzieningen mogen worden
Het betreft hier de voorheen gebruikte voorzieningen werkdeel, inburgering, en de voorziening
Om geen scheef beeld te veroorzaken in de vergelijkende cijfers zijn deze voorzieningen voorzover ze in 2007 in de jaarrekening waren gepresenteerd ook verplaatst naar overlopende passiva in deze jaarrekening.

	2008	2007
	Debet	**Debet**
Activa		
Vaste activa		
Materiele vaste activa		
Investeringen met een economisch nut	133.261	131.107
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische		
Vorderingen op openbare lichamen	828.601	1.524.220
Overige vorderingen	2.677.635	2.708.241
	3.506.236	4.232.461
Liquide middelen		
Bank- en girosaldi	4.551.684	5.915.290
Overlopende activa	212.943	411.691
Totaal	**8.404.124**	**10.690.549**
	Credit	**Credit**
Passiva		
Vaste passiva		
Eigen Vermogen		
Bestemmingsreserves	3.473.967	2.494.208
Nog te bestemmen resultaat begrotingsjaar	868.614	1.324.002
	4.342.581	3.818.210
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen	145.000	127.000
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rente-		
Overige schulden	1.490.693	2.093.552
Overlopende passiva	2.425.850	4.651.787
	8.404.124	**10.690.549**

2. PROGRAMMAREKENING

	Realisatie 2008		Begroting 2008 na wijziging		Begroting 2008 voor wijziging	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Rijksmiddelen:						
WWB Werkdeel	3.840.995	3.840.995	3.990.000	3.990.000	3.990.000	3.990.000
WWB Inkomensdeel	13.089.289	13.309.125	13.295.000	13.304.000	13.295.000	13.304.000
WWV	1.980	2.640	-	-	-	-
Ioaw/Ioaz/Bbz	841.775	1.022.916	1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000
Kinderopvang	26.693	26.693	30.000	30.000	30.000	30.000
Totaal saldo Rijksmiddelen	-	**401.637**		**9.000**		**9.000**
Vrijval debiteuren		**246.252**				
Vrijval apparaat vorig jaar		**37.132**				
Apparaatskosten						
Personele kosten	3.729.918		3.343.768		3.427.000	
Afschrijvingen op materiele vaste activa	33.903		29.000		29.000	
Lasten/baten bedrijfsvoering	1.525.711	243.111	1.513.000		1.434.000	
Bijdrage gemeenten		4.885.768		4.885.768		4.890.000
Totaal saldo bedrijfslasten		**160.653-**		**-**		**-**
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor bestemming		**524.369**		**9.000**		**9.000**
Toevoegingen aan reserves	2.622.494		9.000		-	
Onttrekking aan reserves	2.966.739					
Saldo mutaties reserves		**344.245**				
Nog te bestemmen resultaat		**868.614**		**-**		**9.000**

	Realisatie 2007	
	Lasten	Baten
Rijksmiddelen:		
WWB Werkdeel	3.997.258	3.997.258
WWB Inkomensdeel	14.131.177	13.686.998
WWV	1.575	2.100
Ioaw/Ioaz/Bbz	1.314.772	1.314.772
Kinderopvang	16.122	16.122
Klantmanagement	-	-
Totaal saldo Rijksmiddelen		**443.654-**
Vrijval debiteuren		**258.346**
Vrijval voorzieningen (IOAW/IOAZ/Bbz)		**1.040.609**
Apparaatskosten		
Personele kosten	2.932.777	
Afschrijvingen op materiele vaste activa	28.623	
Overige bedrijfskosten	2.187.240	290.149
Bijdrage gemeenten		5.346.291
Totaal saldo bedrijfslasten		**487.800**
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor bestemming		**1.343.101**
Toevoegingen aan reserves	686.446	
Onttrekking aan reserves	667.347	
Nog te bestemmen resultaat		**1.324.002**

3. GRONDSLAG VAN WAARDERING

Inleiding
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting
De waardering van de activa, passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva worden opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij dit anders is vermeld bij de desbetreffende balanspost. Baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, tenzij de BBV dit anders voorschrijft. Winsten zijn slechts opgenomen voor zover op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend waren.

Vaste activa
De waardering van de materiele vaste activa is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Hierop zijn de afschrijivingen in mindering gebracht. Bij de waardering van de materiele vaste activa is rekening gehouden met een vermindering van hun waarde indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering niet plaats.

Voor het overige vindt afschrijving plaats op basis van de historische aanschafprijs. Hierbij wordt het stelsel gehanteerd dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf 1 januari volgend op het jaar waarop het actief in gebruik is genomen.

De afschrijvingstermijnen volgens de lineaire methode bedragen in jaren:

Installaties en telefooncentrale	15 jaar
Archief en inrichting	15 jaar
Uitbreiding werkplekken	10 jaar
Overgenomen werkplekken	5 jaar
Automatisering	3 jaar

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor de oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte kansen op inning.

Luiquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Bestemmingsreserves
De bestemmingsreserve is een reserve waaraan door het bestuur een bepaalde bestemming is gegeven. Het gehele bedrag van de bestemmingsreserves aan het einde van het jaar dient te zijn onderbouwd met bestuursbesluiten van het algemeen bestuur. Ook kan het bedrag zijn opgenomen in het voorliggende voorstel tot resultaatbestemming.

Het resultaat na bestemming is het resterende resultaat na reeds bestemde mutaties in de reserves. Het resultaat na bestemming wordt toegevoegd aan een door het algemeen bestuur genomen besluit voor de bestemming, bij de vaststelling van de jaarrekening.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overige bedrijfsopbrengsten
De overige bedrijfsopbrengsten omvatten de resultaten uit dienstverlening aan derden, de inkomsten uit re-integratie-activiteiten en overige opbrengsten.

Rijksvergoeding
Dit betreft de subsidies van het rijk. Deze subisidies worden ontvangen door de gemeenten en doorbetaald aan de ISD.

Afschrijvingen
Dit betreft de afschrijvingskosten van de vaste activa. De afschrijvingstermijn bedraagt maximaal de economische levensduur.

Gemeentelijke bijdrage
De gemeentelijke bijdrage omvat de in de gemeenschappelijke regeling overeengekomen bijdrage in het exploitatieresultaat.

Lonen en salarissen
Hierop worden de loon- en salariskosten van het personeel verantwoord. Onder loon- en salariskosten wordt verstaan het bruto bedrag van de aan het boekjaar toe te rekenen lonen c.q. salarissen, vermeerderd met de uitbetaalde vakantiegeldrechten.

Sociale lasten
De sociale lasten betreffen de voor de werknemersverzekeringen verschuldigde werkgeverslasten, en het werkgeversaandeel in de pensioenvoorziening. Dit betreft tevens de aan het boekjaar toe te rekenen ziekengelden.

Overige personeelskosten
Dit zijn onder meer de kosten voor reis- en verblijfkosten, bedrijfsgeneeskundige zorg, opleidingen. De overige bedrijfskosten worden berekend op basis van historische kosten.

Ondersteuning
Hierin zijn begrepen de ingehuurde ondersteuning van personeel van de gemeente Waalwijk op gebied van personeel, financiën, facilitaire zaken en documentaire informatievoorziening. De kosten zijn verantwoord op basis van historische kosten.

Overige bedrijfskosten
Hierin zijn begrepen de bestuurs-, huisvestings-, automatiserings-, kantoor-, accountants-, reis- en representatiekosten. Ook de kosten voor cliëntenparticipatie en overige uitgaven vallen onder deze post. De kosten zijn verantwoord op basis van historische kosten.

Algemene dekkingsmiddelen
De algemene dekkingsmiddelen bestaan voornamelijk uit de saldi van financiële baten en lasten. De rentebaten betreffen onder meer de opbrengsten uit andere uitzettingen.

De rentelasten bestaan in elk geval uit de rentelast van de vaste schulden en de rekening-courantrente bij debetsaldi.

4. Toelichting op de balans

De balans, zoals gepresenteerd op pagina 3, wordt hier nader toegelicht.

4.1 Activa

4.1.1 Materiele vaste activa

Een overzicht van de materiële vaste activa is onderstaand opgenomen. Het betreft uitsluitend activa met een economisch nut.

	2008		
	Installaties	Inventaris	Totaal
Boekwaarde 31 december 2007	23.085	108.023	131.107
Investeringen	-	36.057	36.057
Desinvesteringen	-	-	-
Afschrijvingen	2.049	31.854	33.903
Bijdragen van derden	-	-	-
Afwaarderingen	-	-	-
Boekwaarde 31 december 2008	21.035	112.226	133.261

Investeringen/ afschrijvingen
In 2008 zijn 2 nieuwe archiefkasten aangeschaft, een investering van € 36.057.
De oude archiefkasten die zijn vervangen, hadden een restwaarde van € 5.436, dit bedrag is versneld afgeschreven. Daardoor stijgt het bedrag aan afschrijvingen van € 26.574 in de jaarrekening 2007 naar € 31.854 nu.

4.1.2 Vorderingen

Vorderingen op openbare lichamen	31-12-2008		31-12-2007	
gemeente Heusden	296.714		23.687	
gemeente Loon op Zand	86.878		165.371	
gemeente Waalwijk	429.583		1.319.736	
ministerie SZW: aanvullende uitkering 2007	15.426		15.426	
		828.601		**1.524.220**

Vorderingen op gemeenten
Betreft een aantal naheffingsfacturen, onder meer voor automatisering 2004-2006. Deze naheffingen

Overige vorderingen	31-12-2008		31-12-2007	
Vorderingen op instanties	141		65.615	
Vorderingen op klanten (uitkeringsdebiteuren)				
- Terugvordering en verhaal WWB	2.952.383		2.708.162	
- Krediethypotheek	423.260		406.032	
- Leenbijstand	46.812		60.652	
- BBZ	846.718		1.123.671	
- Overige vorderingen	131.893		108.459	
niet gecorrigeerde saldo	4.401.066		4.406.976	
AF: Voorziening dubieuze debiteuren	1.723.573		1.764.350	
gecorrigeerd saldo na voorziening	2.677.494		2.642.626	
		2.677.635		**2.708.241**

Vorderingen op instanties
Betreft een nog openstaande nota terugbetaling telefoonkosten.

Vorderingen op klanten (uitkeringsdebiteuren)
Wij verklaren hier het debiteurensaldo zonder correctie voorziening debiteuren, omdat dit de werkelijke cijfers zijn van de vorderingen op klanten en de voorziening een schatting van de mogelijke oninbaarheid. Voor een berekening van deze voorziening verwijs ik u naar hoofdstuk 6.2.
Dit jaar is gestart met een uitstaand debiteurensaldo van € 4.406.975. In de loop van het jaar zijn er mutaties geweest welke leidden tot een eindsaldo van € 4.401.066. In 2008 is opgeboekt € 924.971, buiten invordering gesteld € 209.458 en ontvangen € 721.423. Per saldo dus een afname van € 5.910. Voor een specificatie van de berekening zie toelichting bij 6.2 vrijval debiteuren.

Liquide middelen	31-12-2008		31-12-2007	
banksaldo	4.504.633		5.896.642	
saldo giro	47.051		18.648	
		4.551.684		**5.915.290**

Overlopende activa	31-12-2008		31-12-2007	
Vooruitbetaalde bedragen	133.584		118.098	
Fietsenplan personeel	1.636		2.382	
Kruispost	-		1.700	
Nog te verwerken ontvangsten debiteuren	1.518		-	
Nog te ontvangen bedragen	76.205		289.512	
		212.943		**411.692**

Vooruitbetaalde bedragen
Het saldo betreft een factuur van € 114.824,30 van de gemeente Waalwijk over de huur- en servicekosten over het eerste kwartaal van 2009, deze factuur moet voor 1 januari betaald zijn. Verder wordt hier nog verantwoord de premie ongevallenverzekering 2009, het abonnement Brabants Dagblad 1e kwartaal 2009 en telefooncontracten januari 2009, alsmede 2 termijnen ivm studie.

Nog te ontvangen bedragen
Betreft een openstaande afrekening 2007 met ministerie inzake Bbz en een openstaande afrekening Ioaz over 2008.

4.2 Passiva

4.2.1 Eigen Vermogen

Bestemmingsreserves

	2008	2007
Apparaatskosten	663.015	731.700
Algemene reserve	-	-
Reserve egalisatie vorderingen uitkeringen	802.813	704.312
Vakantietoeslag	78.485	82.288
Rente Activa	-	25.985
Inkomensdeel WWB	1.927.999	806.115
Reserve WWV	1.655	995
Klantmanagement banenpool	-	142.813
Saldo per 31 december	3.473.967	2.494.208
Nog te bestemmen resultaat	868.614	1.324.002

Eind 2007 heeft Deloitte een notitie opgesteld inzake de reserve's en voorzieningen. Omdat hierover door het AB pas in juli 2008 is besloten, werd in de cijfers over 2007 (in afwachting van dat besluit) nog een te bestemmen resultaat gepresenteerd. Met het AB-besluit van 7 juli 2008 is het te bestemmen resultaat van 2007 afgewikkeld.

Het saldo van resultaatbestemming per ultimo 2008 bestaat uit het overschot op de reserve inkomensdeel voor een bedrag van € 868.613,98. Deze reserve heeft dit jaar het plafond van 15% van het jaarbudget (15% van € 12.853.331 = € 1.927.999) overschreden met € 868.613,98. Het bestuur moet beslissen waarvoor dit bestemd gaat worden. Bij de aanbieding van deze jaarrekening zal een voorstel komen voor de bestemming.

Bij de diverse reserves en voorzieningen waarvoor dit van toepassing is wordt dit in de jaarrekening toegelicht.

Specificatie bestemmingsreserves

reserve apparaatskosten

saldo per 1 januari	731.700	268.947
toevoegingen	91.968	487.800
onttrekkingen	160.653	25.047
saldo per 31 december	663.015	731.700

Dit betreft de reservevorming op de bijdragen van de gemeenten. De maximale storting naar de reserve is 10 procent van de begrote apparaatskosten van het lopend jaar.

De hoogte van de reserve apparaatskosten mag maximaal 15 procent zijn van de begrote apparaatskosten van het lopende jaar.

De begrote apparaatskosten over 2008 zijn € 4.885.768,--

De maximale stand van de reserve apparaatskosten over 2008 mag dus zijn € 732.865, de maximale storting € 488.577.

De beginstand van de reserve apparaatskosten bedroeg € 731.700. Aan de reserve is in 2008 € 91.968 toegevoegd. Dit bedrag bestaat uit een toevoeging van de reserve rente activa (€ 25.985), en van een gedeelte van de reserve vakantiegeld per ultimo 2007 (€ 3.354), conform besluit van het AB dd. 7 juli 2008. Ook de € 25.047 en € 37.132 als gevolg van de overschijdingen van de maximale storting in en van de maximale hoogte van de reserve apparaatskosten per ultimo 2007, zijn conform AB-besluit dd. 7 juli 2008 toegevoegd aan deze reserve. Ten slotte is per ultimo 2008 nog eens € 449 toegevoegd aan deze reserve als overloop uit de reserve vakantiegeld.

Het tekort op de exploitatie apparaatskosten bedroeg € 160.653,08. Dit komt ten laste van de reserve apparaatskosten.

reserve egalisatie vorderingen uitkeringsadministratie

saldo per 1 januari	704.312	902.433
toevoegingen	246.253	-
onttrekkingen	147.752	198.121
saldo per 31 december	802.813	704.312

Er is in 2008 door het bestuur besloten (dd. 7/7/2008) dat deze reserve een hoogte moet hebben van 40% van de netto vorderingen. Dit is voldoende om de risico's af te dekken.
Deze reserve is bedoeld om schommelingen op te vangen. Het teveel aan reserve of tekort van deze reserve, wordt toegevoegd c.q. onttrokken aan de reserve inkomensdeel.
Voor een overzicht van de mutaties met betrekking de debiteuren en reserve wordt verwezen naar 8.2.1 vrijval debiteuren.

reserve vakantietoeslag

saldo per 1 januari	82.288	82.288
toevoegingen	-	-
onttrekkingen	3.803	-
saldo per 31 december	78.485	82.288

Betreft het saldo gereserveerd vakantiegeld over de periode van juni t/m december. Deze is ontstaan bij de overdracht van personeel van de gemeenten aan de ISD per 1 januari 2004. Deze reserve wordt cf. AB-besluit dd. 7 juli 2008 jaarlijks aangepast aan de realiteit. Tekorten of overschotten op deze reserve worden onttrokken cq toegevoegd aan de reserve apparaatskosten.

reserve rente activa

saldo per 1 januari	25.985	25.985
toevoegingen	-	-
onttrekkingen	25.985	-
saldo per 31 december	-	25.985

Deze bestemmingreserve is in 2004 gevormd ter dekking van de inflatie voor de vervanging van activa. Bij de vorige jaarrekening is een voorstel gedaan aan het Algemeen Bestuur om het saldo toe te voegen aan de reserve apparaatskosten. Dit is in 2008 bekrachtigd door het AB (7 juli 2008). De reserve is opgeheven en het saldo is toegevoegd aan de reserve apparaatskosten.

reserve inkomensdeel

saldo per 1 januari	806.115	1.052.173
toevoegingen	2.283.614	198.121
onttrekkingen	1.161.730	444.179
saldo per 31 december	1.927.999	806.115

Deze reserve is in 2004 ontstaan uit de overschotten van het inkomensdeel. Dit is een vrij besteedbare reserve met een jaarlijkse storting van maximaal 15% van het jaarbudget inkomensdeel. Over de gewenste maximale omvang van deze reserve is een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd in 2008. Er is naar aanleiding van het onderzoek door het AB besloten (dd. 3 november 2008) dat de maximale reserve op het inkomensdeel WWB 15% mag zijn van het jaarbudget.

Er is in 2008 een fors bedrag toegevoegd aan de reserve inkomensdeel. Het grootste gedeelte betreft de toevoeging van de per ultimo 2007 (AB-besluit dd. 7/7/2008) opgeheven reserves IOAW, IOAZ en BBZ (€ 1.040,609). De opgebouwde reserves van die regelingen betrof het behaalde resultaat over 5 jaar, wat nu conform besluit in een keer is overgeheveld naar de reserve inkomensdeel en dus als een incidentele toevoeging gezien moet worden. Structureel houdt dit in dat elk jaar de overschotten van deze regelingen worden toegevoegd en de tekorten worden onttrokken uit de reserve inkomensdeel. In 2008 wordt daarom per saldo nog eens € 181.143 toegevoegd aan deze reserve.

Ook de reserve banenpool klantmanagement is per ultimo 2007 opgeheven (AB-besluit dd 7/7/2008), de reserve ad. € 142.813 wordt toegevoegd aan de reserve inkomensdeel.
Per saldo wordt een bedrag van € 147.151,26 toegevoegd als berekende vrijval uit uitkeringsdebiteuren 2008 (zie paragraaf 8.2.1).
Per saldo wordt een bedrag van € 258.345,97 toegevoegd als berekende vrijval uit uitkeringsdebiteuren 2007 van resultaatbestemming 2007.
Op het inkomensdeel WWB werd in 2008 € 219.835,74 van het jaarbudget overgehouden. Ook dit bedrag wordt toegevoegd aan de reserve inkomensdeel.
Als gevolg van bovenstaande mutaties gaan we per ultimo 2008 voor een bedrag van € 868.613,98 over de maximale hoogte van de reserve. Dit bedrag is verantwoord op nog te bestemmen resultaat en tezamen met deze jaarekening wordt een voorstel bijgevoegd voor de bestemming van dit resultaat.

reserve WWV

saldo per 1 januari	995	470
toevoegingen	660	525
onttrekkingen	-	-
saldo per 31 december	1.655	995

De reserve is in 2004 onstaan als onderdeel van de reserve inkomensdeel. De WWV is een oude regeling en aflopend. Het is een vrij besteedbare reserve. Wij laten hem vanaf 2006 apart zien. De toevoeging is het overschot van deze regeling.
Er staat nog 1 vordering open waarop jaarlijks wordt afgelost. Van deze aflossing moet 75 procent terugbetaald worden aan het Rijk en 25 procent is voor de ISD. Deze 25 procent wordt gereserveerd totdat de vordering is afgelost en wordt dan bestemd.

reserve banenpool klantmanagement

saldo per 1 januari	142.813	142.813
toevoegingen	-	-
onttrekkingen	142.813	-
saldo per 31 december	-	142.813

Deze reserve is conform besluit van het AB (dd 7 juli 2008) in 2008 opgeheven en het saldo is toegevoegd aan de reserve inkomensdeel.

Algemene Reserve

saldo per 1 januari	1.324.002	-
toevoegingen		1.324.002
onttrekkingen	1.324.002	-
saldo per 31 december	-	1.324.002

Het saldo van het nog te bestemmen resultaat 2007 is formeel per 1 januari 2008 een algemene Besteding Algemene Reserve

toevoeging aan:		als gevolg van :
reserve inkomensdeel	772.415	opheffing reserve IOAW
reserve inkomensdeel	78.328	opheffing reserve IOAZ
reserve inkomensdeel	189.866	opheffing reserve Bbz
	1.040.609	
reserve apparaatskosten	25.047	overschot reserve apparaatskosten 2007
reserve inkomensdeel	258.346	vrijval debiteuren 2007
	1.324.002	

Specificatie nog te bestemmen resultaat

saldo per 1 januari	-	-
toevoegingen	868.614	-
onttrekkingen	-	-
saldo per 31 december	868.614	-

Het saldo wat is ontstaan bestaat uit het overschot reserve inkomensdeel ad € 868,613,98. Deze reserve heeft dit jaar het plafond bereikt van meer dan 15% van het budget. Het bestuur moet hierover beslissen waar het voor bestemd gaat worden.
Tezamen met de aanbieding van deze jaarrekening zal een voorstel bijgevoegd worden voor de bestemming van deze resultaten.

4.2.2 Voorzieningen

	2008	2007
en risico's	145.000	127.000
	145.000	127.000

Specificatie voorzieningen

In de BBV staat dat vanaf 2008 bepaalde voorzieningen niet meer als voorzieningen mogen opgenomen maar als betalingsverplichting in de overlopende passiva
Het betreft hier de voorziening werkdeel, inburgering, en de voorziening terugbetalingsverplichting debiteuren aan het Rijk.
Om geen scheef beeld te veroorzaken in de vergelijkende cijfers zijn deze voorziening voorzover ze in 2007 in de jaarrekening waren gepresenteerd ook verplaatst naar overlopende passiva in deze jaarrekening (zie paragraaf 4.2.5 overlopende passiva)

voorziening personeelslasten		
saldo per 1 januari	127.000	110.000
toevoegingen	135.000	127.000
onttrekkingen	117.000	110.000
saldo per 31 december	145.000	127.000

Deze voorziening is ontstaan in 2006 en gevormd om reeds lopende zaken te kunnen afronden in daaropvolgende jaren.
De hoogte van de voorziening wordt jaarljks opnieuw vastgesteld. Toevoegingen of onttrekkingen worden gedaan vanuit de exploitatie apparaatskosten.
De onttrekkingen 2008 zijn ondermeer het gevolg van afwikkeling van het Functiewaarderings traject. Naar verwachting vindt er in 2009 nog een afwikkeling plaats naar aanleiding van de organisatieverandering bij de ISD.

4.2.3 Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De ISD heeft geen langlopende schulden.
Bij de BNG is een kredietruimte beschikbaar van € 750.000, -.

4.2.4 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	31-12-2008	31-12-2007
Nog te betalen bedragen	295.854	1.118.979
Crediteuren algemeen	1.194.838	974.573
Totaal	1.490.693	2.093.552

nog te betalen bedragen
Het saldo van nog te betalen bedragen bestaat onder meer uit de afrekening van diverse regelingen van het ministerie ad € 260.922 Daarnaast is er nog een aantal kleinere nota's dat nog afgewikkeld moet worden tot een bedrag van € 34.932.

crediteuren algemeen
Dit betreft facturen over 2008 welke pas in 2009 op de bankafschriften verwerkt zijn, zoals de factuur van de Gemeente Waalwijk voor de huur- en servicekosten van het 1e kwartaal 2009 en de loonheffingen (over de uitkeringen en het salaris van personeel) over de maand december.

4.2.5 Overlopende passiva

	31-12-2008	31-12-2007
Lief en Leed en inhouding fitness	1.611	1.721
Loonheffing uitkeringen	22.569	21.964
ZVW premie uitkeringen	2.298	-
Netto uitkeringen	722.222	1.052.653
Uit te betalen salarissen	-	3.653
Werkdeel budget 2008	871.343	2.574.716
Terugbetalingsverplichting Rijk	670.463	881.847
Wet inburgering	-	113.865
Te verantwoorden uren Wet inburgering	116.991	
Collectieve ziektekosten	17.150	1.110
Ontvangsten uitkering nog te bestemmen	1.203	258
Totaal	2.425.850	4.651.787

In deze rubriek zijn met ingang van 2008 als gevolg van gewijzigde voorschriften van de BBV, de voormalige voorzieningen werkdeel, terugbetalingsverplchting debiteuren en de wet inburgering opgenomen. Voor 2007 wordt deze herrubricering in de presentatie ook zichtbaar gemaakt voor een beter inzicht in de vergelijkende cijfers (zie ook paragraaf 4.2.2).

loonheffing en zvw premie uitkeringen
Deze bedragen betreffen het saldo van 2008 welke door de Belastingdienst nog niet zijn afgerekend.

Blj het eindejaarswerk van de uitkeringsadministratie worden herberekeningen loonheffing en zvw premie gemaakt, omdat gedurende het uitkeringsjaar een percentage wordt gehanteerd, dat nog niet vaststaat. Later in het jaar is dit percentage bekend waarmee het juiste bedrag voor de loonheffing en de zvw premie kan worden bepaald. We moeten hier echter nog een formele aanslag van de belastingdienst van krijgen.

netto uitkeringen
Dit bedrag betreft de uitkeringen 2008, welke wij verantwoorden in 2008, maar waarvan de betalingen op de bankafschriften in 2009 worden afgeboekt.

collectieve ziektekostenverzekering
Voor een bedrag van € 17.150 is hier opgenomen een ontvangst van het Centraal Ziekenfonds inzake premies voor de Collectieve Aanvullende Zorgverzekering. Omdat deze nog uitgesplitst moet worden op klantniveau kan deze nog niet worden afgewikkeld.

werkdeel budget 2008
In 2008 was het budget € 6.415.712, bestaande uit de Rijksbijdrage 2008 ad € 3.840.995 en het overgehevelde overschot uit 2007 ad € 2.574.717. De uitgaven in 2008 bedroegen € 5.544.369 zodat € 871.343 (via overlopende passiva) kan worden overgeheveld naar en ingezet in 2009. Dit moet vanaf 2008 worden opgenomen onder deze rubriek en niet meer als voorziening worden opgenomen.

Terugbetalingsverplichting debiteuren
Ten behoeve van terugbetalingsverplichting uitkeringsdebiteuren aan het Rijk is hier een bedrag opgenomen van € 670.463. Het betreft terug te vorderen uitkeringen IOAW, IOAZ en BBZ, die na ontvangst voor 75% door ons worden terugbetaald aan het Rijk. Ook hiervoor geldt dat deze vanaf 2008 hier moet worden verantwoord en niet meer als afzonderlijke voorziening.

wet inburgering bijdragen gemeenten
Voor de wet inburgering stond een bedrag in 2007 op de balans voor € 113.865. Dit zijn de bijdragen van de gemeente en die wij nog mochten reserveren naar 2008. In 2008 is een afrekening gemaakt met de gemeenten.

te verantwoorden uren wet inburgering
Hier zijn de uren opgenomen van de opgestarte trajecten inburgering in 2008 waarvoor in 2008 ook al vergoedingen zijn ontvangen en waarvoor in 2009 en 2010 nog begeleidingsuren moeten worden verantwoord.

5. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De ISD is meerjarige contracten aangegaan voor:

	einddatum	jaarbedrag		
Automatiseringskosten gem. Heusden	1-1-2014	628.020	resterende verplichting	3.140.100
Accountants contole	na controle jaarrek 2009	22.610		22.610

6. TOELICHTING OP DE PROGRAMMAREKENING

De programmarekening over 2008, zoals gepresenteerd op pagina 4, wordt hier nader toegelicht.

6.1 Toelichting op de Rijksmiddelen

	Realisatie 2008	Begroot 2008	Realisatie 2007
Werkdeel WWB			
Budget lopend jaar	3.840.995	3.990.000	3.997.258
Overgeheveld budget vorig jaar	2.574.717		
Uitgaven	5.544.369	3.990.000	3.997.258
Overheveling naar volgend jaar	871.343		
Saldo	0	-	-
Inkomensdeel WWB			
Ontvangsten	13.309.125	13.304.000	13.686.998
Uitgaven	13.089.289	13.295.000	14.131.177
saldo	219.836	9.000	444.179-
BBZ			
Ontvangsten	291.823	476.000	472.267
Uitgaven	159.722	476.000	472.267
Saldo	132.102	-	-
IOA			
Ontvangsten	731.093	624.000	842.505
Uitgaven	682.053	624.000	842.505
Saldo	49.040	-	-
WWV			
Ontvangsten	2.640	-	2.100
Uitgaven	1.980	-	1.575
Saldo	660	-	525
Kinderopvang			
Ontvangsten	26.693	30.000	16.122
Uitgaven	26.693	30.000	16.122
Saldo	-	-	-
Resultaat op rijksbijdragen	**401.637**	**9.000**	**443.654-**

Algemeen
In deze jaarrekening licht de ISD Midden-Langstraat alle afwijkingen op begrotingsposten toe die groter zijn dan tien procent ten opzichte van het begrote bedrag. Hierbij hanteren wij in principe een minimale afwijking van € 25.000. Ook bijzondere afwijkingen van posten in deze jaarrekening ten opzichte van begroting of ten opzichte van de vorige jaarrekening worden toegelicht.

Werkdeel
Het toegekende budget 2008 voor het werkdeel van de 3 gemeenten bedroeg € 3.840.995.
We mogen hieraan toevoegen het overgehevelde budget 2007 ad € 2.574.717.
Totaal was er dus beschikbaar voor het WWB werkdeel (€ 3.840.995 + € 2.574.717) € 6.415.712.

Er is werkelijk uitgegeven over 2008 een bedrag van € 5.544.369.
Op basis van de regels voor overheveling van het budget WWB werkdeel kan er voor de gemeenten een bedrag worden overgeheveld naar 2009 van € 871.343. (Dit bestaat uit het saldo van het naar 2009 overgeheveld overschot van Waalwijk en de van 2009 naar 2008 overgehevelde gelden ter compensatie van de tekorten in 2008 van Loon op Zand en Heusden).

Inkomensdeel WWB
Met het inkomensdeel van de WWB worden de uitkeringen aan klanten betaald. In tegenstelling tot voorgaande jaren is in 2008 op dit budget, dat door het Rijk beschikbaar wordt gesteld, een overschot gerealiseerd. Dit komt omdat er minder klanten in 2008 een beroep hebben gedaan op de WWB-uitkering dan was verwacht. Het overschot van 2008 ad € 219.836 wordt toegevoegd aan de reserve inkomensdeel.

BBZ
Het betreft een kleine regeling waarbij de uitgaven per jaar sterk kunnen wisselen. Van de BBZ-uitkeringen wordt 75% bekostigd door het Rijk, 25% door de ISD. Voor deze bijdrage van de ISD krijgen we een vast bedrag per jaar van het Rijk. Het declarabele deel is in 2008 naar beneden bijgesteld . Per saldo wordt er een overschot gerealiseerd. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de reserve inkomensdeel.

IOAW/IOAZ
Voor IOAW en IOAZ geldt dezelfde bekostigingssystematiek als voor BBZ (zie hierboven). Zowel de ontvangsten als de uitgaven voor de IOAW/IOAZ vallen hoger uit dan begroot. Dit heeft te maken met het feit dat de begroting over 2008 al begin 2007 is opgesteld. Verwachting was toen dat door een aanpassing van de Toeslagenwet het aantal klanten met een IOAW/IOAZ uitkering nog verder zou afnemen. Deze verwachting was achteraf wat te optimistisch. We zitten inmiddels al geruime tijd op een constant aantal klanten en verwachten dat deze regeling nu op een stabiel niveau is. Het ontstane overschot van 2008 wordt toegevoegd aan de reserve inkomensdeel.

WWV
Dit is een oude regeling waar nog een vordering open staat waarop ongeveer € 2.100 per jaar wordt afgelost. Van deze aflossing moet 75 procent terugbetaald worden aan het Rijk en 25 procent is voor de ISD. Deze 25 procent wordt gereserveerd totdat de vordering is afgelost waarna het bedrag wordt bestemd.

Kinderopvang
Door de extra inzet op de re-integratie is het aantal trajecten met ondersteuning van kinderopvang toegenomen met 78 %. Het aantal aanvragen is gestegen met 47 ten opzichte van 2007.

6.2 Vrijval voorziening en reserve

6.2.1 Vrijval debiteuren

Het saldo openstaande debiteuren is in 2008 licht gedaald met € 5.909, de stand per 31 december 2008 was € 4.401.066. Een gedeelte van de debiteuren (de teruggevorderde uitkeringen IOAW, IOAZ en BBZ) moeten (voor 75%) na ontvangst door ons worden terugbetaald aan het Rijk. Met de daling van het saldo debiteuren is ook de stand van de totale terugbetalingsverplichting aan het Rijk teruggelopen, met € 211.384, tot € 670.463.

Elk jaar wordt het debiteurensaldo gecorrigeerd voor dubieuze debiteuren. De bepaling van de voorziening voor dubieuze debiteuren wordt gedaan aan de hand van een toetsing per debiteur. In 2008 bedraagt de berekende voorziening dubieuze debiteuren € 1.723.573, een daling van € 40.778 ten opzichte van het jaar ervoor.

Per saldo levert dit een resultaat op van (- € 5.909 + € 211.384 + € 40.778) € 246.253. Dit is gestort in de reserve egalisatie vorderingen uitkeringsadministratie.

Deze reserve egalisatie vorderingen uitkeringenadministratie is in 2004 ontstaan en wordt ingezet als achtervang voor de mutaties van het saldo debiteuren om de exploitatie niet te belasten met grote schommelingen in de debiteuren-ontwikkelingen (toename/ afname). Er is door het bestuur (AB, dd. 7 juli 2008) een besluit genomen om een omvang van 40% van de netto vorderingen af te dekken door middel van deze reserve. Dit moet voldoende zijn om het risico dat er niet voldoende dekkingsmiddelen zijn in zeer belangrijke mate af te dekken.

De genoemde toevoeging van € 246.253 aan de egalisatiereserve zorgt ervoor dat deze hoger wordt dan de verplichte 40% van de netto vordering. Het surplus (€ 147.752) wordt daarom toegevoegd aan de reserve inkomensdeel.

Opgemerkt moet worden dat de hierboven genoemde vrijgevallen bedragen een incidenteel karakter hebben en niet structureel zijn. Een en ander is afhankelijk van het verloop van de debiteuren en het percentage van oninbaarheid. Het zou kunnen dat in volgende jaren een negatieve vrijval ontstaat en deze dan onttrokken moet worden aan de reserves.

Onderstaand worden de diverse mutaties mbt de debiteuren weergegeven.

Hoogte bruto vordering 31-12-2008	€	4.401.066
min voorziening dubieuze debiteuren	€	1.723.573
min terugbetalingsverplichting aan het Rijk	€	670.463
Netto vordering	€	2.007.030
40% van de netto vordering is	€	802.812

<u>mutaties debiteuren</u>		
mutatiesaldo voorziening debiteuren	€	211.384
mutatiesaldo betalingsverplichting	€	40.778
mutatiesaldo afname debiteuren	€	5.909-
naar egalisatiereserve	€	246.253
stand egalisatiereserve 1 januari	€	704.311
toevoeging van mutaties in debiteuren	€	246.253
	€	950.564
stand egalisatiereserve 31 december (40% van de netto	€	802.812
per saldo toegevoegd aan reserve inkomensdeel	€	147.752

6.3 Apparaatskosten

In 2008 is een ambtelijke begrotingswijziging doorgevoerd die efffect heeft op de bijdrage van de gemeenten. Het betreft de bijstelling van de personele lasten. Deze zijn structureel verlaagd met € 83.232 als gevolg van het terugnemen van back-office taken door de gemeenten.

6.3.1 Personele kosten

	Realisatie 2008	Begroot 2008 na wijziging	Begroot 2008 voor wijziging	Realisatie 2007
Loonkosten				
Loonkosten en sociale lasten	2.203.430	2.327.768	2.411.000	2.279.377
Doorbelasting naar het werkdeel	426.140-	-		560.841-
Inhuur personeel	1.547.810	699.000	699.000	840.125
Totaal	**3.325.100**	**3.026.768**	**3.110.000**	**2.558.660**
Overige personeelskosten				
Reis- en verblijfskosten	54.253	35.000	35.000	45.310
Studie/opleiding/congres	35.827	42.000	42.000	8.612
Ondernemingsraad	9.640	32.000	32.000	4.726
Bedrijfsarts + maatregelen	13.300	12.000	12.000	5.884
Overige personeelskosten	206.455	79.000	79.000	224.242
Totaal	**319.475**	**200.000**	**200.000**	**288.773**
Ondersteuning van gemeente Waalwijk				
Ondersteuning P&O en facilitaire zaken	85.343	117.000	117.000	85.343
Totaal	**85.343**	**117.000**	**117.000**	**85.343**
TOTAAL PERSONELE KOSTEN	**3.729.918**	**3.343.768**	**3.427.000**	**2.932.777**

Loonkosten

De loonkosten over 2008 zijn hoger dan begroot (€ 3.325.100 om € 3.026.768) en hoger dan in 2007. Deze hogere kosten worden veroorzaakt door meer inhuur van personeel. Ook zijn er minder uren ten laste gebracht van het werkdeel dan vorig jaar.

Formatie:	**2008**	2007
Aantal personen in dienst aan het einde van het jaar:	46	53
Aantal FTE's in dienst aan het einde van het jaar:	**41,07**	47,15
Aantal personen inhuur aan het einde van het jaar:	26	17
Aantal FTE's inhuur aan het einde van het jaar:	**15,69**	8,37
aantal FTE totaal	**56,76**	55,52

Het aantal personen in vaste dienst is ten opzichte van vorig jaar flink gedaald. In 2008 is gekozen voor een specialisatie van klantmanagement. Hiermee wordt beoogd de klant beter te bereiken en deze beter van dienst te zijn, op een efficiënte manier. Omdat deze specialisatie ook gevolgen heeft voor de inrichting van de organisatie, is zeer terughoudend omgegaan met het opvullen van ontstane vacatures. Het lager aantal personen in vaste dienst heeft geleid tot lagere loonkosten en sociale lasten voor vaste medewerkers.

Tegelijk met de invoering van het project klantmanagement moet de organiatie wel draaiend gehouden worden. In afwachting van de definitieve nieuwe organisatie-indeling en de bezetting ervan met zoveel mogelijk vaste krachten, zijn inhuurkrachten ingezet.
In de begroting 2008 was ook nog niet voorzien, dat de ondersteuning van de Gemeente Waalwijk op het terrein van personeel en organisatie niet langer geleverd kon worden in verband met capaciteitsproblemen. Hiervoor in de plaats heeft inhuur via WML plaatsgevonden. In 2009, wanneer de organisatieverandering wordt afgerond, zal een vaste p&o-kracht worden geworven.
Er is extra personeel ingehuurd in verband met de verhoogde inzet van vaste medewerkers op benutting van het werkdeel cq omlaagbrengen uitgaven inkomensdeel WWB. De financiering hiervan is zoveel mogelijk ten laste gebracht van het werkdeel. In 2008 is voor € 426.140 gedeclareerd uit het w-deel ter bekostiging van het apparaatskostenbudget. Dit is minder dan vorig jaar. Oorzaak hiervan is dat in 2008 de contracten met verschillende re-integratiepartners zijn gaan lopen, waardoor enkele re-integratieactiviteiten niet meer door eigen personeel worden verzorgd, maar door de re-integratiebedrijven.

Ook de uitvoering van de Wet Inburgering heeft geleid tot extra inhuur van personeel. Met de aangesloten gemeenten is de afspraak gemaakt dat deze wet door de ISD wordt uitgevoerd, waarbij de jaren 2008 en 2009 worden beschouwd als pilotperiode. In afwachting van de uitkomsten van die pilot ligt het dan ook voor de hand inhuurkrachten hiervoor in te zetten.

Overige personeelskosten

De totale overige personeelskosten 2007 komen ongeveer € 119.000 hoger uit dan begroot.
Deze afwijking wordt voor het grootste deel, € 106.000, veroorzaakt door niet begrote kosten van externe adviezen met betrekking tot de organisatie aanpassing.
Ook worden de advieskosten van de accountant, voor zover ze niet in het kader van jaarrekeningcontrole of interim-controle worden uitgebracht, als externe advieskosten gezien in deze jaarrekening. In de begroting 2008 werden deze kosten nog begroot bij accountantskosten (zie par. 8.3.3. lasten/baten bedrijfsvoering)

6.3.2 Afschrijvingen

	Realisatie 2008	Begroot 2008 na wijziging	Begroot 2008 voor wijziging	Realisatie 2007
afschrijvingen				
Afschrijvingen op materiele vaste activa met	33.903	29.000	29.000	28.623
totaal afschrijvingen	**33.903**	**29.000**	**29.000**	**28.623**

6.3.3 Lasten bedrijfsvoering

lasten bedrijfsvoering	Realisatie 2008	Begroot 2008 na wijziging	Begroot 2008 voor wijziging	Realisatie 2007
Kosten bestuur	€ -	€ 5.000	€ 5.000	€ 2.185
Huisvestingskosten	€ 365.539	€ 420.000	€ 420.000	€ 399.345
Automatiseringskosten	€ 628.020	€ 628.000	€ 549.000	€ 1.204.011
Kantoorkosten	€ 136.163	€ 163.000	€ 163.000	€ 141.419
Bankkosten	€ -	€ -	€ -	€ 10.425
Accountantskosten	€ 25.585	€ 50.000	€ 50.000	€ 33.442
Representatiekosten	€ 26.674	€ 22.000	€ 22.000	€ 17.097
Clientenparticipatie	€ 2.505	€ 5.000	€ 5.000	€ 2.885
Kosten BVG vorming	€ 16.438	€ -	€ -	€ 3.063
Voorlichting sociale voorziening	€ 51.095	€ 66.000	€ 66.000	€ 64.189
Sociale recherche	€ 152.092	€ 138.000	€ 138.000	€ 203.254
Presentiegelden bezwaar en beroep	€ 7.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 8.800
Kosten terug-en invordering	€ 1.016	€ 15.000	€ 15.000	€ 4.925
Griffierecht en proceskosten	€ 10.845	€ 9.000	€ 9.000	€ 4.472
Advieskosten sociale voorziening	€ 10.414	€ 20.000	€ 20.000	€ 10.266
Kosten onderzoek IOAZ	€ 3.369	€ 5.000	€ 5.000	€ 2.186
Onvoorziene baten en lasten	€ 88.956	€ 8.000	€ 8.000	€ 75.272-
totaal lasten	**€ 1.525.711**	**€ 1.569.000**	**€ 1.490.000**	**€ 2.036.696**

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten van 2008 zijn € 5.000 hoger dan begroot. Dit is veroorzaakt doordat er in 2008 2 nieuwe archiefkasten zijn gekocht voor ruim € 30.000. De twee oude archiefkasten waren van 1986 en formeel afgeschreven na 15 jaar. Bij de start van de ISD is de afschrijvngsduur opnieuw op 15 jaar gezet. Na bijna 4 jaar afschrijving was er een restwaarde van € 5.456 die in een keer is afgeschreven omdat er geen restwaarde was. De afschrijving van de nieuwe archiefkasten gaat pas in 2009 meetellen.

Kosten bestuur

Er zijn nog geen presentiegelden betaald in 2008. Dit gebeurt in 2009 als de presentielijst beschikbaar is.

Huisvestingskosten

In 2008 wordt er minder uitgegeven aan servicekosten dan begroot. We hebben nog geen definitieve eindafrekening van 2008 ontvangen.

Automatiseringskosten
De automatiseringskosten zijn in 2008 lager dan in 2007. Dit wordt veroorzaakt doordat er in 2007 een afrekening met de Gemeente Heusden heeft plaatsgevonden betreffende de voor de ISD gemaakte kosten van automatisering in de periode van 2004 tot en met 2006. Mede daardoor is de begroting structureel bijgesteld vanaf 2008 en verhoogd met € 79.000. Er is op basis van de door de Gemeente Heusden in rekening gebrachte voorschotten verantwoord. De werkelijk gerealiseerde kosten voor automatisering lijken weinig af te wijken van de geraamde ksoten. De definitieve afrekening over 2008 vindt begin 2009 plaats.

Kantoorkosten

De lagere uitgaven worden veroorzaakt doordat minder is uitgegeven aan portikosten, bureaubehoeften en drukwerk, en meer aan abonnementen.

Accountantskosten
Minder uitgaven dan begroot omdat hier alleen de kosten van de interim-controle en de controle van de jaarstukken worden verantwoord. De incidentele opdrachten van de accountant worden verantwoord bij externe advieskosten. De begroting voor 2009 en volgende kan hiervoor bijgesteld worden.

Representatiekosten
grootste deel veroorzaakt door de voorlichtingsavond die gehouden is voor de raadsleden over het meerjarenbeleidsplan en de voorbereidende werkzaamheden daarvoor (maken van een film, huur van de zaal enz.)

Kosten BVG-vorming
De kosten van de BVG vorming zijn ontstaan door de inhuur van een secretaresse die de vergaderingen notuleert (op afroep). Dit is een klant van ons die in een traject zit en die wij inhuren voor dit project. Tevens is vanaf oktober een projectleider ingehuurd voor het project BVG vorming, waarvan de kosten voor de ISD voor het 4e kwartaal € 12.000 waren.

Sociale recherche
In 2006 hadden we rekening gehouden met de kosten sociale recherche voor € 110.000 op nog te betalen bedragen. Bij de afrekening van 2006 in mei 2007 bleek de naheffing hoger te zijn doordat gemeente Tilburg vanaf 2006 uitging van een exactere doorberekening van de kostprijs. Sinds 2007 wordt tevens de overhead hier in doorberekend, hier was geen rekening mee gehouden dus zijn deze incidentele kosten volledig ten laste gekomen van 2007. Bij de begroting 2009 zal hier rekening mee worden gehouden door middel van een bijstelling van de begroting.

Kosten terug- en invordering
Sinds 2007 zijn we geleidelijk overgegaan naar een ander deurwaarder. Onz nieuwe deurwaarder rekent de kosten die gemaakt worden door aan de klant. Alleen in uitzonderlijke gevallen als er niets gevorderd kan worden en de deurwaarder onderzoekskosten heeft gemaakt worden deze doorbelast aan de ISD. In 2006 maakten we nog voor ruim € 12.000 aan kosten voor invordering, in 2007 ruim € 4.000 en in 2008 ruim € 2.000. Tevens zijn we verplicht rente door te berekenen aan de klant vanaf 2008, dit heeft in 2008 ruim € 1.000 opgeleverd voor de ISD. Daarmee zijn de uitgaven per saldo verlaagd.

Onvoorziene baten en lasten

Net als in 2007 hebben we in 2008 een voorziening opgenomen voor personele kosten (zie par. 4.2.2). Per saldo zijn onvoorziene baten en lasten gesteld op € 88.956.
Betreft de terugstorting van niet gebruikte gelden van de voorziening welke voor 2008 was opgenomen van afgerond € 56.000 en de onttrekking van de voorziening voor 2009 ad € 135.000 alsmede de onttrekking van een aantal kleinere posten.

6.3.4 Baten Bedrijfsvoering

	Realisatie 2008	Begroot 2008 na wijziging	Begroot 2008 voor wijziging	Realisatie 2007
baten bedrijfsvoering				
rentebaten	243.111	56.000	56.000	290.149
	243.111	**56.000**	**56.000**	**290.149**

6.3.5 Gemeentelijke bijdragen

gemeentelijke bijdrage				
Storting uit reserve inkomensdeel	-	-	-	-
Gemeente Heusden	1.826.173	1.881.939	1.884.000	2.004.207
Gemeente Loon op Zand	845.228	846.950	847.000	932.726
Gemeente Waalwijk	2.214.367	2.156.879	2.159.000	2.409.358
Totaal Bijdragen	**4.885.768**	**4.885.768**	**4.890.000**	**5.346.291**

Rentebaten

De rente-opbrengsten zijn minder dan in 2007, maar toch hoger dan begroot.
De rente baten zijn hoger dan begroot, echter minder dan in 2007. Dit wordt veroorzaakt door de verhoogde inzet op de re-integratie, daardoor is de liquiditeit van de ISD verlaagd en als gevolg hiervan zijn er minder rente-opbrengsten.

Gemeentelijke bijdragen

De vastgestelde begroting van 2008 is verhoogd met € 79.000 ter dekking van de verhoogde automatiseringskosten. Dit om naheffingen van de automatiseringskosten te voorkomen. Dit is door het bestuur besloten na dat een naheffing over 2004 tot en met 2006 was ontvangen van de gemeente Heusden.

De begroting is verlaagd met € 83.232 door de afwikkeling van de zorgtaken die de gemeenten zelf uitvoeren en bij de ISD zijn weggenomen. Wij hebben dit begrotingtechnisch verminderd op de salariskosten personeel.
Het ging in eerste instantie om € 80.000 (1,6 fte) en door indexering verhoogd. Door besluit van het bestuur (dd 02 februari 2008) wordt dit structureel vanaf 2008.

Resultaat
Het resultaat van de bedrijfslasten heeft een negatief resultaat van € 160.653,08.
Dit resultaat is ten laste van de reserve apparaatskosten geboekt.

6.4 Mutaties in reserves/voorzieningen

Reserve	Apparaat	Vakantie-geld	WWB i-deel	Rente activa	Banenpool Klantmana-gement	Egalisatie vorderingen uitkerings-administratie
stand 1 jan 2008	731.700	82.288	806.115	25.985	142.813	704.312
toevoeging 2008	91.968	-	2.283.614	-	-	246.253
onttrekking 2008	160.653	3.803	1.161.730	25.985	142.813	147.752
stand 31 dec 2008	**663.015**	**78.485**	**1.927.999**	**-**	**-**	**802.813**

Reserve	WWV	Algemene Reserve	Nog te be-stemmen resultaat
stand 1 jan 2008	995	1.324.002	-
toevoeging 2008	660	-	868.614
onttrekking 2008	-	1.324.002	-
stand 31 dec 2008	**1.655**	**-**	**868.614**

Voorziening	Voorziening personeel
stand 1 jan 2008	127.000
toevoeging 2008	135.000
onttrekking 2008	117.000
stand 31 dec 2008	**145.000**

7. Bijlagen ten behoeve van het vullen van de gegevens ten behoeve van de gemeenterekening

7.1 Bijlage gemeente Heusden

(conform model "Sisa verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen")
Alleen de van toepassing zijnde vragen en kolommen in het model zijn vermeld.

Nr. Specifieke uitkering	57. Wet Werk en Bijstand (WWB) (inkomensdeel)				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Totaal uitgaven inkomensdeel cat. 65 jr en ouder		193.160			
Totaal uitgaven inkomensdeel cat. jonger dan 65 jr		4.815.961			
Totaal ontvangsten (niet-Rijk) van derden inkomensdeel cat. 65 jr en ouder	21.846				
Totaal ontvangsten (niet-Rijk) van derden inkomensdeel cat. jonger dan 65 jr	133.044				

Nr. Specifieke uitkering	57. Wet Werk en Bijstand (WWB) (werkdeel)				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Meeneemregeling werkdeel (overheveling overschot/tekort van 2007 naar 2008)					799.285
Meeneemregeling werkdeel) (overheveling overschot/tekort van 2008 naar 2009)					-80.788
Totaal uitgaven werkdeel		2.047.468			
Omvang van het in 2007 uitgegeven bedrag waarvan de rechtmatigheid nog niet kan worden vastgesteld					0
Omvang van het in 2008 uitgegeven bedrag waarvan de rechtmatigheid nog niet kan worden vastgesteld					253.765
Totaal ontvangsten (niet-Rijk) werkdeel	0				
Terug te betalen aan Rijk				0	

Nr. Specifieke uitkering	58. IOAW				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Uitgaven IOAW		80.443			
Ontvangsten IOAW (niet-Rijk)	1.570				

Nr. Specifieke uitkering	59. IOAZ				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Uitgaven IOAZ		61.401			
Ontvangsten IOAZ (niet-Rijk)	0				
Uitvoeringskosten IOAZ		0			

Nr. Specifieke uitkering	61. Bijstandsverlening Zelfstandigen 2004				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Totaal uitgaven uitkeringen Bbz 2004 (excl. Bob)		34.593			
Totaal uitgaven kapitaalverstrekking Bbz 2004		36.993			
Totaal ontvangsten uitkeringen Bbz (excl Bob,excl Rijk)	6.609				
Totaal ontvangsten kapitaalverstrekking Bbz (excl. Rijk)	102.825				
Totaal uitvoeringskosten Bbz 2004 (excl. Bob)		6.870			
Totaal uitgaven uitkeringen Bob		0			
Totaal ontvangsten Bob (excl. Rijk)	0				
Totaal uitvoeringskosten Bob		0			

Nr. Specifieke uitkering	62. Wet Werkloosheidsvoorziening				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Betaalde uitkeringen incl. sociale lasten		0			
Betaalde uitvoeringskosten		0			
Ontvangsten	0				

7.2 Bijlage gemeente Loon op Zand

(conform model "Sisa verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen")
Alleen de van toepassing zijnde vragen en kolommen in het model zijn vermeld.

Nr. Specifieke uitkering	57. Wet Werk en Bijstand (WWB) (inkomensdeel)				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Totaal uitgaven inkomensdeel cat. 65 jr en ouder		87.795			
Totaal uitgaven inkomensdeel cat. jonger dan 65 jr		1.829.699			
Totaal ontvangsten (niet-Rijk) van derden inkomensdeel cat. 65 jr en ouder	2.730				
Totaal ontvangsten (niet-Rijk) van derden inkomensdeel cat. jonger dan 65 jr	105.101				

Nr. Specifieke uitkering	57. Wet Werk en Bijstand (WWB) (werkdeel)				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Meeneemregeling werkdeel (overheveling overschot/tekort van 2007 naar 2008)					82.154
Meeneemregeling werkdeel) (overheveling overschot/tekort van 2008 naar 2009)					-128.215
Totaal uitgaven werkdeel		690.732			
Omvang van het in 2007 uitgegeven bedrag waarvan de rechtmatigheid nog niet kan worden vastgesteld					0
Omvang van het in 2008 uitgegeven bedrag waarvan de rechtmatigheid nog niet kan worden vastgesteld					317.487
Totaal ontvangsten (niet-Rijk) werkdeel	0				
Terug te betalen aan Rijk				0	

Nr. Specifieke uitkering	58. IOAW				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Uitgaven IOAW		71.538			
Ontvangsten IOAW (niet-Rijk)	4.571				

Nr. Specifieke uitkering	59. IOAZ				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Uitgaven IOAZ		78.488			
Ontvangsten IOAZ (niet-Rijk)	0				
Uitvoeringskosten IOAZ		0			

Nr. Specifieke uitkering	61. Bijstandsverlening Zelfstandigen 2004				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Totaal uitgaven uitkeringen Bbz 2004 (excl. Bob)		0			
Totaal uitgaven kapitaalverstrekking Bbz 2004		15.309			
Totaal ontvangsten uitkeringen Bbz (excl Bob,excl Rijk)	0				
Totaal ontvangsten kapitaalverstrekking Bbz (excl. Rijk)	39.169				
Totaal uitvoeringskosten Bbz 2004 (excl. Bob)		17.945			
Totaal uitgaven uitkeringen Bob		0			
Totaal ontvangsten Bob (excl. Rijk)	0				
Totaal uitvoeringskosten Bob		0			

Nr. Specifieke uitkering	62. Wet Werkloosheidsvoorziening				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Betaalde uitkeringen incl. sociale lasten		0			
Betaalde uitvoeringskosten		0			
Ontvangsten	0				

7.3 Bijlage gemeente Waalwijk

(conform model "Sisa verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen")
Alleen de van toepassing zijnde vragen en kolommen in het model zijn vermeld.

Nr. Specifieke uitkering	57. Wet Werk en Bijstand (WWB) (inkomensdeel)				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Totaal uitgaven inkomensdeel cat. 65 jr en ouder		346.416			
Totaal uitgaven inkomensdeel cat. jonger dan 65 jr		5.816.258			
Totaal ontvangsten (niet-Rijk) van derden inkomensdeel cat. 65 jr en ouder	17.157				
Totaal ontvangsten (niet-Rijk) van derden inkomensdeel cat. jonger dan 65 jr	175.915				

Nr. Specifieke uitkering	57. Wet Werk en Bijstand (WWB) (werkdeel)				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Meeneemregeling werkdeel (overheveling overschot/tekort van 2007 naar 2008)					1.693.277
Meeneemregeling werkdeel) (overheveling overschot/tekort van 2008 naar 2009)					1.080.346
Totaal uitgaven werkdeel		2.806.169			
Omvang van het in 2007 uitgegeven bedrag waarvan de rechtmatigheid nog niet kan worden vastgesteld					0
Omvang van het in 2008 uitgegeven bedrag waarvan de rechtmatigheid nog niet kan worden vastgesteld					610.207
Totaal ontvangsten (niet-Rijk) werkdeel	0				
Terug te betalen aan Rijk				0	

Nr. Specifieke uitkering	58. IOAW				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Uitgaven IOAW		302.708			
Ontvangsten IOAW (niet-Rijk)	2.055				

Nr. Specifieke uitkering	59. IOAZ				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Uitgaven IOAZ		87.475			
Ontvangsten IOAZ (niet-Rijk)	0				
Uitvoeringskosten IOAZ		0			

Nr. Specifieke uitkering	61. Bijstandsverlening Zelfstandigen 2004				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Totaal uitgaven uitkeringen Bbz 2004 (excl. Bob)		19.612			
Totaal uitgaven kapitaalverstrekking Bbz 2004		10.912			
Totaal ontvangsten uitkeringen Bbz (excl Bob,excl Rijk)	3.798				
Totaal ontvangsten kapitaalverstrekking Bbz (excl. Rijk)	65.026				
Totaal uitvoeringskosten Bbz 2004 (excl. Bob)		17.487			
Totaal uitgaven uitkeringen Bob		0			
Totaal ontvangsten Bob (excl. Rijk)	0				
Totaal uitvoeringskosten Bob		0			

Nr. Specifieke uitkering	62. Wet Werkloosheidsvoorziening				
Indicator	Overige ontvangsten (8)	Besteed tlv rijksmiddelen (9)	Overige besteding (11)	Te verrekenen met het Rijk (12)	Overige (14)
Betaalde uitkeringen incl. sociale lasten		0			
Betaalde uitvoeringskosten		0			
Ontvangsten	2.640				

8 Accountantsverklaring

Aan het Algemeen Bestuur van de
Intergemeentelijke Sociale Dienst Midden-Langstraat
te
WAALWIJK

ACCOUNTANTSVERKLARING

Wij hebben de jaarrekening 2008 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Midden-Langstraat zoals opgenomen in de 'Jaarrekening 2008 ISD Midden-Langstraat', bestaande uit de balans per 31 december 2008 en de programmarekening over 2008 met de toelichtingen, gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur
Het Dagelijks Bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Midden-Langstraat is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat en voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant
Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de gemeente.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving, van de redelijkheid van schattingen die het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling heeft gemaakt, een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten. Deze goedkeuringstolerantie is vastgesteld in de opdrachtbevestiging d.d. 20 maart 2009.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel
Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Midden-Langstraat een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2008 als van de activa en passiva per 31 december 2008 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder verordeningen van de gemeente.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties
Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet melden wij dat het jaarverslag, voorzover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Eindhoven, 24 maart 2009

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. drs. M.H. de Hair RA

9. VERKLARENDE WOORDENLIJST/AFKORTINGEN

AB	Algemeen bestuur ISD Midden-Langstraat, geformeerd uit één college- en één raadslid uit elke ISD-gemeente.
ANW	Algemene nabestaandenwet
AOW	Algemene ouderdomswet
AWB	Algemene wet bestuursrecht
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Bijstandsbesluit zelfstandigen Inkomens- en kredietvoorziening voor zelfstandigen
College	Het college van burgemeester en wethouders
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen. Evenals de ISD Midden-Langstraat gehuisvest in het BVG De Schoenhoorn te Waalwijk
DB	Dagelijks bestuur ISD Midden-Langstraat, geformeerd uit een collegelid uit iedere ISD-gemeente.
DKD	Digitaal Klantdossier
IC	Interne controle.
I-deel	Het deel dat beschikbaar is voor de bekostiging van WWB-uitkeringen. Het budget wordt beschikbaar gesteld door het rijk. Overschotten
ID	In- en doorstroomregeling. Deze regeling voor gesubsidieerde arbeid is per 1 januari 2004 opgegaan in de Wet werk en bijstand.
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers. Een inkomensvoorziening op minimumniveau voor oudere of gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers die geen recht meer hebben op een WW-uitkering.
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Een inkomensvoorziening op minimumniveau voor oudere of gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze gewezen zelfstandigen.
ISD	Intergemeentelijke Sociale Dienst Midden-Langstraat. Openbaar lichaam belast met de uitvoering van de gemeentelijke taken op het terrein van werk en inkomen.
NUGGER	Niet-uitkeringsgerechtigde die voor ondersteuning bij reïntegratie een beroep kan doen op gemeentelijke ondersteuning (ISD)
NWW- ers	Niet werkenden werkzoekenden, die ingeschreven zijn bij het UWV werkbedrijf.
RAU	Regeling administratieve uitvoeringsvoorschriften.
REA	Reïntegratie arbeidsongeschikten. Biedt voorzieningen ter bevordering van de reïntegratie van arbeidsgehandicapten.
REKO	Regionaal Ketenoverleg. Aan dit overleg nemen naast de ISD het UWV Werkbedrijf en de WML deel.
SLA	Service Level Agreement. Een overeenkomst met betrekking tot dienstverleningsaspecten.
SNO	Samenwerkingsniveauovereenkomst. Afspraken rondom de samenwerking tussen de ISD en het UWV
SRG	Statistiek reïntegratie gemeenten. Verzameling van informatie voor de ondersteuning van landelijke beleidsinformatie
SUWI	Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen. In deze wet zijn o.a. bevoegdheden en verantwoordelijkheden van UWV Werkbedrijf, SVB en Raad voor werk en inkomen opgenomen.
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TW	Toeslagenwet. Via deze wet wordt een sociale verzekeringsuitkering in bepaalde gevallen aangevuld tot het relevante sociale minimum.
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersvoorzieningen
W-deel	Het deel dat beschikbaar is voor de uitvoering van re-integratieactiviteiten met inbegrip van de bekostiging van de oude gesubsidieerde arbeid (voormalige WIW- en ID- regeling). Het budget wordt beschikbaar gesteld door het Rijk en is niet vrij inzetbaar. Overschotten moeten teruggestort worden.
WAO	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering Verzekering tegen de geldelijke gevolgen van arbeidsongeschiktheid
WBK	Wet basisvoorziening kinderopvang.
WIK	Wet inkomensvoorziening kunstenaars Tijdelijke inkomensvoorziening voor kunstenaars
WI	Wet inburgering
WIN	Wet inburgering nieuwkomers
WIW	Wet inschakeling werkzoekenden. Op basis van deze wet was het tot 1 januari 2004 mogelijk voorzieningen te treffen voor langdurig werklozen. De wet is op 1 januari 2004 opgegaan in de Wet Werk en Bijstand.
WML	Werkbedrijf voor gesubsidieerde arbeid, activering en trajecten Midden-Langstraat. Openbaar lichaam belast met de uitvoering van de gemeentelijke taken op het terrein van de WSW. Tevens uitvoerder van WWB-voorzieningen.
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning.
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening Biedt specifieke voorzieningen t.b.v. personen die op grond van persoonlijke beperkingen aangewezen zijn op aangepaste werkzaamheden.
WW	Werkloosheidswet Verzekering tegen de geldelijke gevolgen van werkloosheid
WWV	Wet Werkloosheidsvoorziening Oude regeling aansluitend aan de WW welke door gemeenten werd uitgevoerd. Er kunnen nog wel vorderingen openstaan gerelateerd aan deze regeling
WWB	Wet werk en bijstand Inkomensvoorziening op minimumniveau t.b.v. personen die geen beroep kunnen doen op een andere inkomensvoorziening.